

Til:
Norsk Folkehøgskolelag
Noregs Kristelige Folkehøgskolelag

Fra:
Advokat Bjørn Bråthen

Oslo 10.6.2011

SOSIALPEDAGOGISKE TILTAK – BRUK AV UNDERVISNINGSPERSONALE I INTERNAT.

Jeg viser til henvendelse fra Norsk Folkehøgskolelag(NF) og Noregs Kristelige Folkehøgskolelag(NKF) vedrørende ovennevnte spørsmålsstilling. Spørsmålet som er tatt opp er hvorvidt skolen er forpliktet til å bruke pedagogisk personell på internatet for å ivareta nødvendige sosialpedagogiske tiltak. Jeg vil i denne forbindelse først gå inn på folkehøgskoleloven av 8.6.1984 og dennes forarbeider. Deretter vil jeg søke å trekke linjene over til någjeldende folkehøgskolelov av 6.12.2002.

1. Historikk – folkehøgskoleloven av 1984.

1984-loven inneholder i § 14 en bestemmelse som definerer arbeidsområdet for undervisningspersonellet i folkehøgskolen. Arbeidsområdet beskrives i loven som undervisning, sosialpedagogisk arbeid og pedagogisk utviklingsarbeid.

Selve loven inneholder imidlertid ingen uttrykkelig pålegg til skolene som medfører at de må ha internat ved skolen og at det må være en viss andel av elevene som skal bo på internatet. Forarbeidene til loven forutsatte imidlertid at skolene skulle ha internat. I Odelstingsproposisjon 31-(1983-84), side 35, under rettigheter og plikter for lærere og tilsette og instruks for lærar, fremgår det at lærerne skal delta i sosialpedagogisk arbeid og gå inn i tilsynsarbeidet i internatet så lenge det er elever ved skolen. Videre fremgår det også av Odelstingsproposisjonen på side 34 at det sosialpedagogiske arbeidet hadde som mål å samordne det sosiale miljø og undervisningssituasjonen ved skolen.

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	Fax:	E-post:
Boks 6637 St. Olavs plass NO-0129 OSLO	Kristian Augusts gt 13 www.cyrusross.no	(+47) 23 32 60 60	23 32 60 70	braathen@cyrusross.no Org.nr. 971 557 591 MVA

Videre fremgår det også på side 26 i Odelstingsproposisjon, under departementets kommentarer til lovens § 14, at arbeidet i folkehøgskolen er delt mellom ulike områder og at de ulike "einingane" er uløselig knyttet til hverandre. Det fremgår videre at de ulike formene for virksomhet er deler av et pedagogisk helhetsprogram. Videre påpekes i denne Odelstingsproposisjonen at en opprioritering av det pedagogiske utviklingsarbeidet er svært viktig.

Vi ser således at selv om loven kun inneholder en regel om arbeidsområde for undervisningspersonellet i folkehøgskolen, har departementet i Odelstingsproposisjon klart gitt uttrykk for at det sosialpedagogiske arbeidet har en svært nær tilknytning til undervisningssituasjonen. Departementet gir således i proposisjonen uttrykk for at det sosialpedagogiske arbeidet i internatet og undervisningssituasjonen må ses på som en integrert helhet.

2. Dagens situasjon, folkehøgskoleloven av 2002.

Folkehøgskoleloven av 2002 skiller seg vesentlig i oppbygging og innhold fra loven av 1984. Lovgiver har gått fra å bruke en rettighetslovning og til en ren tilskuddslovgivning. Folkehøgskoleloven av 2002 inneholder ikke spesifikke regler om lærernes arbeidsområde. Dette fremstår som naturlig i forhold til lovens oppbygging for øvrig. Folkehøgskoleloven av 2002 inneholder imidlertid i lovens § 2, 1. ledd, litra b, en regel som innebærer at skolen må ha internat som en integrert del av læringsprogrammet. Av lovteksten fremgår det således at internatet ikke bare skal være et botilbud for elevene, men at virksomheten på internatet skal inngå som en integrert del av læringsprogrammet. Hva ligger så i dette utsagnet? Går vi til forarbeidene til 2002-loven, finner vi på side 27 i Odelstingsproposisjon 79 –(2001-02), at departementet i sine merknader til bestemmelsen, gir uttrykk for at "internatdrift er en viktig del av det helhetstilbud folkehøgskolen utgjør." Synspunktet fra lovgiver på internatet og dets funksjon i folkehøgskolens pedagogiske virksomhet, synes her å overensstemme med forutsetningene departementet hadde i forhold til loven av 1984.

Det fremstår også som en videreføring intensjonene i NOU 2001:16 fra Folkehøgskoleutvalget som foreslo som vilkår for tilskudd at internatet skulle være en integrert del av skolens læringsprogram.

Denne forutsetningen er også tatt inn i forskriftene fra 2006 til lov om folkehøgskoler. I forskriftenes § 6 fremgår man ved langkurs må integrere skolens internat i totale skoleopplegget. Det fremgår videre at minst 80 % av elevene må bo på internatet.

Totalt sett tilsier dette at arbeidet på internatet inngår i skolens helhetstilbud som en integrert del av læringsprogrammet. Undertegnede oppfatter dette klart som en indikasjon på at sosialpedagogiske tiltak ved internatet fremstår som en like vesentlig del av skolens tilbud etter 2002-loven som det gjorde etter 1984-loven. Det avgjørende

spørsmål er imidlertid hvorvidt det er skolens undervisningspersonale eller andre som skal forestå dette arbeidet. Jeg må igjen konstatere at disse sosialpedagogiske tiltakene må anses som en integrert del av læringsprogrammet. Det er derfor naturlig å slutte at det er skolens undervisningspersonale som bør forestå i sosialpedagogiske tiltakene på internatet.

Jeg registrerer selvfølgelig at det i 2002-loven, på dette punktet, er vesentlige endringer i lovteksten i forhold til 1984-loven. 1984-loven inneholdt en spesialregel om undervisningspersonalets arbeidsområde, hvilken den nye loven ikke gjør. På den annen side synes det som den nye loven legger like betydelig vekt på de sosialpedagogiske tiltakenes innhold og gjennomføring. Det synes lite trolig at lovgiver som vilkår for tilskudd har gitt uttrykk for at skolen må ha et integrert internat som er en integrert del av læringsprogrammet dersom det personell som skal gjennomføre de sosialpedagogiske tiltakene, ikke har tilstrekkelig kompetanse. Bruk av ufaglært personell, hvilken igjen kan medføre et mangelfullt sosialpedagogisk arbeid i internatet, vil etter min mening klart bryte med lovgivers nåværende intensjoner med hensyn til internatet og internatets funksjon som en viktig del av skolens læringsprogram.

Det er i denne sammenheng grunn til å merke seg at lovteksten i nåværende folkehøgskolelovs § 2, 1. ledd, litra b innebærer at internatet skal være en *integrert* del av læringsprogrammet. Jeg ser også at denne forutsetningen kan bli vanskelig å gjennomføre dersom det ikke er det samme personalet som både har tilsyn, og skal drive sosialpedagogiske tiltak på internatet, som faktisk også driver det pedagogiske arbeidet i skolen.

Jeg kan således ikke se at lovgiver i 2002-loven har vektlagt helhetstenkningen i forbindelse med læringsprogrammet på skolen annerledes enn det lovgiver gjorde i forhold til 1984-loven. Jeg oppfatter at lovgiver i forbindelse med begge lover vektlegger sosialpedagogiske tiltak som en integrert del av skolens totale læringsprogram. Dette tilsier også at arbeidet må utføres av kvalifisert personell som har forutsetning for å se sammenhengen mellom det pedagogiske og det sosialpedagogiske læringsopplegget og læringsmiljøet.

Bjørn Bråthen
Advokat